

HRVATSKI SABOR

1915

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O HRVATSKOJ GORSKOJ SLUŽBI SPAŠAVANJA

Prolašavam Zakon o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 30. lipnja 2006. godine.

Klasa: 011-01/06-01/29

Urbroj: 71-05-03/1-06-2

Zagreb, 5. srpnja 2006.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON O HRVATSKOJ GORSKOJ SLUŽBI SPAŠAVANJA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje ustroj, djelatnost i financiranje Hrvatske gorske službe spašavanja, prava pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja u vrijeme intervencije, suradnja s međunarodnim organizacijama, tijelima državne uprave i drugim fizičkim i pravnim osobama, obveze organizatora i sudionika športskih, turističkih i drugih aktivnosti te nadzor nad provedbom ovoga Zakona.

Članak 2.

Hrvatska gorska služba spašavanja je nacionalna, stručna, humanitarna, neprofitna udruga koja obavlja djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, a u koju se udružuju stanice Hrvatske gorske službe spašavanja s područja Republike Hrvatske.

Članak 3.

U ovom su Zakonu u uporabi pojmovi sa sljedećim značenjem:

- »alpinist« je osoba koja je nakon školovanja i propisanih uvjeta i ispita stekla stručno zvanje u Hrvatskom planinarskom savezu,
- »dežurstvo u gorskom spašavanju« je neposredna nazočnost u planinskom i drugim nepristupačnim područjima kod rizičnih događanja (masovni skupovi, pohodi, natjecanja, športske aktivnosti: penjanje, skijanje, rafting, paragliding, lov te druge aktivnosti poput razminiranja i dr.) radi preventivnog i trenutačnog djelovanja,
- »gorska služba spašavanja« je služba osposobljena za spašavanje u planinskom području i na drugim neurbanim i teško pristupačnim područjima i pri nepovoljnim vremenskim uvjetima i drugim izvanrednim okolnostima,
- »gorsko spašavanje« je niz radnji i postupaka za spašavanje ljudskog života, zdravlja i imovine u složenom pristupu unesrećenom i pružanje prve medicinske pomoći u planini i na drugim neurbanim i teško pristupačnim područjima,
- »IKAR-CISA« je međunarodna udruga gorskih službi spašavanja,

- »intervencijska sposobnost« je spremnost osoba i opreme za djelovanje u slučaju nesreće u planinskim i drugim nepristupačnim područjima,
- »litice« su strme i okomite planinske padine po kojima je moguće kretanje (penjanje) samo uz uporabu planinarsko-alpinističkog znanja i posebne opreme,
- »nepristupačna područja« su područja u kojima kretanje i transport nisu mogući uobičajenim javnim sredstvima bez posebnih znanja i vještina za spašavanje,
- »nesreća« je događaj u planinskim i drugim nepristupačnim područjima koji ugrožava zdravlje i život ljudi, odnosno uzrokuje štetu,
- »neuređena skijališta« su snijegom pokriveni planinski tereni na kojima se odvijaju razni oblici skijanja (turno, lang-lauf te tzv. planinarsko skijanje) koji se ne uređuju strojevima, niti postoji vertikalni transport (žičara),
- »obuka za gorskog spašavatelja« je osposobljavanje pripadnika gorske službe spašavanja u okviru gorske službe, koje traje nekoliko godina, kroz tečajeve (zimskog, ljetnog i speleološkog spašavanja), vježbe i seminare,
- »osposobljavanje i uvježbavanje spašavanja u planini« je obuka za stjecanje naslova gorskog spašavatelja, upoznavanje novih tehnika i opreme, održavanje stalne tjelesne pripremljenosti te održavanje alpinističkih, speleoloških, skijaških i drugih vještina i znanja te poznavanja prve pomoći,
- »penjalista« su strma stjenovita područja uređena fiksnim klinovima i sidrištima u kojima se obavlja športsko penjanje,
- »ponor« je strmina velikog nagiba po kojoj je nemoguće kretanje bez posebne opreme i alpinističkih znanja i vještina,
- »pripravnost za spašavanje u planini« je stalna spremnost pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja (24 sata dnevno svakog dana u godini, bez obzira na vremenske uvjete) za spašavanje u planinskim i drugim nepristupačnim područjima,
- »specifične aktivnosti« su aktivnosti u planinskim i drugim nepristupačnim područjima koja nisu dostupna nadležnim hitnim službama i u kojima se ugroženoj osobi može pristupiti uz primjenu sposobnosti, tehnike i opreme pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja,
- »speleološki objekti« su špilje, jame, ponori i ostale prirodne šupljine u zemlji,
- »stanica Hrvatske gorske službe spašavanja« je temeljna teritorijalna jedinica gorskog spašavanja kadrovski ekipirana i opremljena za samostalno djelovanje,
- »uređena skijališta« su planinski tereni koji se uređuju strojevima, imaju organiziran vertikalni transport (žičara) te u vrijeme sezone i uredovnog vremena imaju stalnu dežurnu ekipu gorskih spašavatelja,
- »veća nesreća« je događaj izazvan iznenadnim djelovanjem prirodnih sila, tehničko-tehnoloških ili drugih faktora koji ugrožava zdravlje ili život ljudi, odnosno uzrokuje štetu na materijalnim i drugim dobrima, a svojim razvojem može poprimiti karakteristike katastrofe.

II. USTROJ I DJELATNOST

Članak 4.

- (1) Hrvatska gorska služba spašavanja organizira se na razini Republike Hrvatske.
- (2) Na područjima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osnivaju se stanice Hrvatske gorske službe spašavanja (u daljnjem tekstu: stanice) na temelju zajednički utvrđenog interesa između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Hrvatske gorske službe spašavanja.
- (3) Ciljevi, članstvo, tijela udruge i njihov sastav, ovlasti i način odlučivanja, područje na kojem djeluje Hrvatska gorska služba spašavanja, osnivanje stanica kao ustrojstvenih oblika sa svojstvom pravne osobe i druga pitanja od značaja za udrugu uređuju se statutom Hrvatske gorske službe spašavanja.

Članak 5.

- (1) Hrvatska gorska služba spašavanja organizira, unapređuje i obavlja djelatnost spašavanja i zaštite ljudskih života u planinama i na nepristupačnim područjima i u drugim izvanrednim okolnostima.
- (2) Temeljne zadaće Hrvatske gorske službe spašavanja u obavljanju djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka jesu:
 - sprječavanje nesreća i spašavanje u planini, na drugim nepristupačnim područjima i u izvanrednim okolnostima uz primjenu posebnih stručnih znanja i uporabu tehničke opreme za spašavanje u planinama u svrhu očuvanja ljudskog života, zdravlja i imovine,
 - organiziranje i pripremanje aktivnosti i mjera kojima je svrha održavanje pripravnosti za spašavanje te trajno organiziranje, osposobljavanje i uvježbavanje za održavanje i unapređivanje spremnosti i sposobnosti za otklanjanje posljedica nesreća u planinama i drugim nepristupačnim područjima,

- otklanjanje neposredne opasnosti u planinama i drugim nepristupačnim područjima,
 - provođenje preventivnih mjera za unapređivanje sigurnosti i zaštite i spašavanja u planinama i drugim nepristupačnim područjima kod specifičnih aktivnosti na tim prostorima,
 - provođenje dežurstava u cilju sprječavanja nesreća,
 - potraga za izgubljenim osobama u planinama i drugim nepristupačnim područjima,
 - spašavanje iz speleoloških objekata, litica i kanjona,
 - spašavanje na uređenim i neuređenim skijalištima, penjalištima i drugim objektima i prostorima u prirodi, za vrijeme specifičnih sportskih, turističkih, rekreativnih, kulturoloških i drugih aktivnosti u prirodi i planinskom području, te speleološkom objektu,
 - potraga i spašavanje iz lavina i provođenje preventivnih mjera u svezi s opasnostima od snježnih lavina u planinskim područjima,
 - sudjelovanje u sustavu traganja i spašavanja za nestalim zrakoplovima i drugim prometnim sredstvima u planinama, strmim dijelovima obale i drugim nepristupačnim područjima,
 - organiziranje transporta ozlijeđenih i oboljelih osoba i pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja s planina i drugih nepristupačnih područja te podnošenje zahtjeva nadležnim službama za helikopterski transport posredstvom Centra 112, osim u slučaju kada organizator aktivnosti osigura helikopter i osigurava nazočnost pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja,
 - davanje sigurnosnih preporuka osobama i organizatorima turističkih i sportskih i drugih aktivnosti u prirodi i planinskom području radi sprječavanja aktivnosti koje ugrožavaju sigurnost, život i zdravlje sudionika,
 - provođenje kontinuiranog informiranja i educiranja fizičkih i pravnih osoba o opasnostima i mjerama sigurnosti u planinama i na drugim nepristupačnim područjima,
 - spašavanje na visinama i visokim objektima u slučaju potresa, vremenskih nepogoda i drugih nesreća na nepristupačnim prostorima,
 - spašavanje u nesrećama u slučaju loših vremenskih uvjeta uz primjenu posebnih stručnih znanja i tehničke opreme za spašavanje u planinama,
 - izdavanje preventivnih i edukacijskih materijala u svezi sigurnosti osoba i imovine.
- (3) Hrvatska gorska služba spašavanja akcije traganja i spašavanja izvršava na poziv Centra 112.
- (4) Hrvatska gorska služba spašavanja dužna je Centar 112 izvijestiti o akcijama koje je poduzela na zahtjev drugih tijela ili fizičkih osoba.

Članak 6.

- (1) Hrvatska gorska služba spašavanja u obavljanju svoje djelatnosti ima sljedeće javne ovlasti:
- provoditi obuku (održavanjem vježbi, seminara, tečajeva) za specijalnosti gorskog spašavanja prema programima koje na prijedlog Hrvatske gorske službe spašavanja donosi čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje,
 - provoditi obuku za organizatore turističkih aktivnosti na nepristupačnim područjima u cilju poboljšanja sigurnosti sudionika prema programu koji na prijedlog Hrvatske gorske službe spašavanja donosi ministar mora, turizma, prometa i razvitka uz suglasnost čelnika središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje,
 - voditi evidenciju i izdavati potvrde o završenoj obuci iz podstavka 1. i 2. ovoga stavka,
 - zabraniti pristup neovlaštenim osobama u blizini mjesta intervencije, pozvati policiju glede osiguranja mjesta događaja te poduzimati druge potrebne mjere radi sprječavanja nastanka štetnih posljedica,
 - iznimno može uključiti punoljetnu osobu da dragovoljno obavlja pojedine pomoćne poslove i manje složene poslove tijekom akcije spašavanja, ako je to prijeko potrebno radi uspješnosti spašavanja.
- (2) Čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje propisuje obrazac potvrde o završenoj obuci i način vođenja evidencije o izdanim potvrdama iz stavka 1. postavka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 7.

- (1) Vozila Hrvatske gorske službe spašavanja za vrijeme sudjelovanja u intervencijama spašavanja imaju prednost prolaska u odnosu na druga vozila koja sudjeluju u prometu na cesti i mogu posebnim uređajima davati svjetlosne i zvučne znakove, sukladno posebnim propisima.
- (2) Pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja za vrijeme sudjelovanja u intervencijama spašavanja imaju pravo prvenstva kada koriste sredstva javnog prijevoza radi prijevoza pasa za potrage, osoba i opreme na mjesto događaja i pravo ulaska i boravka u zaštićenim područjima prirode bez ograničenja.

III. PRAVA PRIPADNIKA HRVATSKE GORSKE SLUŽBE SPAŠAVANJA ZA VRIJEME INTERVENCIJE

Članak 8.

- (1) Pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja koji su u radnom odnosu a sudjeluju u intervenciji za vrijeme radnog vremena, imaju pravo izostati s radnog mjesta radi sudjelovanja u intervenciji te imaju pravo na naknadu u visini plaće koju pripadnik ostvaruje u radnom odnosu.
- (2) Pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja koji su u radnom odnosu a sudjeluju u intervenciji poslije radnog vremena i tijekom noći dulje od 4 sata, imaju pravo na neradne sate u dvostrukom trajanju od vremena provedenog na intervenciji i pravo na naknadu u visini plaće koju pripadnik ostvaruje u radnom odnosu za vrijeme sudjelovanja u intervenciji.
- (3) Pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja koji nisu u radnom odnosu a sudjeluju u intervenciji imaju pravo na naknadu u visini prosječne neto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj razmjerno broju dana sudjelovanja u intervenciji.
- (4) Naknade iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka isplaćuju se na teret sredstava Hrvatske gorske službe spašavanja.

Članak 9.

- (1) Pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja koji sudjeluju u intervencijama spašavanja života ili otklanjanja, odnosno sprječavanja opasnosti koje neposredno ugrožavaju život ili imovinu kao i za vrijeme obuke koju organizira Hrvatska gorska služba spašavanja ostvaruju pravo iz:
 - osnovnoga zdravstvenog osiguranja zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti, ako nisu zdravstveno osigurani po drugoj osnovi,
 - ugovora o osiguranju pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja od posljedica nesretnog slučaja.
- (2) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje utvrđuje za pripadnika najnižu visinu osiguranih svota ugovorenog osiguranja iz stavka 1. podstavka 2. ovoga članka, u slučaju smrti, trajnog gubitka radne sposobnosti i prolazne nesposobnosti za rad, kao i naknade gubitka zarade i troškova liječenja.

IV. SURADNJA S MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA, TIJELIMA DRŽAVNE UPRAVE I DRUGIM FIZIČKIM I PRAVNIM OSOBAMA

Članak 10.

Hrvatska gorska služba spašavanja surađuje s međunarodnim organizacijama koje se bave spašavanjem u planinama i na nepristupačnim područjima i predstavlja Republiku Hrvatsku u IKAR-CISA i drugim međunarodnim udrugama gorskog spašavanja.

Članak 11.

- (1) Hrvatska gorska služba spašavanja surađuje s tijelima državne uprave i tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ustanovama, Oružanim snagama Republike Hrvatske, ustanovama zdravstva i socijalne skrbi i drugim pravnim i fizičkim osobama u području kulture, fizičke kulture i športa, turizma, zaštite prirode i okoliša te prometa.
- (2) Hrvatska gorska služba spašavanja surađuje s javnim ustanovama i nadležnim tijelima za zaštitu prirode u području zaštite i očuvanja planinske prirode i zaštite okoliša.

V. OBVEZE ORGANIZATORA I SUDIONIKA ŠPORTSKIH, TURISTIČKIH I DRUGIH AKTIVNOSTI

Članak 12.

- (1) Organizatori športskih, turističkih aktivnosti u planinskim i drugim nepristupačnim područjima dužni su Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja najaviti mjesto održavanja aktivnosti najmanje osam dana prije početka, savjetovati se u svezi sa sigurnosnim mjerama te sukladno zajedničkoj procjeni opasnosti osigurati nazočnost pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja.
- (2) Davatelji usluga smještaja dužni su na zahtjev Hrvatske gorske službe spašavanja na vidljivim mjestima u svojim objektima dopustiti postavljanje upozorenja i drugih informacija u svezi sigurnosti osoba tijekom njihovih aktivnosti u planinskim i drugim nepristupačnim područjima.

Članak 13.

Sudionici športskih, turističkih i drugih aktivnosti u planinskim i drugim nepristupačnim područjima dužni su pridržavati se sigurnosnih upozorenja i uputa Hrvatske gorske službe spašavanja, kao i pravila ponašanja u športsko-turističkim objektima i prostorima, na skijaškim stazama, planinskim i drugim nepristupačnim područjima tako da ne ugrožavaju vlastiti život te život, zdravlje i materijalna sredstva drugih osoba.

Članak 14.

Organizatori i sudionici športskih, turističkih i drugih aktivnosti u planinskim i drugim nepristupačnim područjima Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja plaćaju troškove spasilačkih aktivnosti, osim troškova koji se plaćaju iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, ako je do akcije spašavanja došlo zbog nesreće prouzročene namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Članak 15.

Koncesionar ili vlasnik žičare ili drugog objekta i sredstva za prijevoz osoba dužan je, bez naknade i uz pravo prednosti, omogućiti prijevoz pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja i osoba koje se spašavaju.

VI. FINANCIRANJE

Članak 16.

(1) Za obavljanje svoje djelatnosti Hrvatska gorska služba spašavanja stječe sredstva:

- iz državnog proračuna,
- iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima djeluju stanice Hrvatske gorske službe spašavanja,
- iz donacija,
- od izvršenja ugovorenih usluga,
- od darova i naslijeđa,
- od izvršenja projekata unapređenja sigurnosti u planinskim i drugim nepristupačnim područjima gdje se odvijaju turističke aktivnosti i za potrebe turističke zajednice.

(2) Hrvatska gorska služba spašavanja može stjecati i druga sredstva u skladu sa zakonom, drugim propisima i statutom te ih koristiti isključivo za obavljanje svoje djelatnosti.

Članak 17.

(1) Iz državnog proračuna osiguravaju se sredstva za izvršavanje zadaća Hrvatske gorske službe spašavanja za:

- opremanje i obuku pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja,
- međunarodnu suradnju,
- informativno-nakladničku djelatnost,
- razvoj infrastrukture Hrvatske gorske službe spašavanja,
- provedbu programa Vlade Republike Hrvatske, planova, mjera i aktivnosti iz djelatnosti zaštite i spašavanja.

(2) Sredstva iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu u financijskom planu središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje.

(3) Hrvatska gorska služba spašavanja dužna je tijelu iz stavka 2. ovoga članka dostaviti godišnji program rada i podnijeti izvješće o utrošku sredstava.

Članak 18.

(1) Sredstva za financiranje redovite djelatnosti stanica Hrvatske gorske službe spašavanja osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz članka 4. stavka 2. ovoga Zakona i uplaćuju na žiro-račun stanice Hrvatske gorske službe spašavanja.

(2) Stanica Hrvatske gorske službe spašavanja iz stavka 1. ovoga članka dužna je dostaviti jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave godišnji program rada i podnijeti izvješće o utrošku sredstava.

Članak 19.

Sredstva od izvršenja ugovorenih usluga, od darova i naslijeđa te od izvršenja projekata unapređenja sigurnosti na planinskim i drugim nepristupačnim područjima gdje se odvijaju turističke aktivnosti i za potrebe turističke zajednice, uplaćuju se na žiro-račun Hrvatske gorske službe spašavanja.

VII. NADZOR

Članak 20.

- (1) Nadzor nad zakonitošću rada Hrvatske gorske službe spašavanja i njezinih stanica obavlja središnje tijelo državne uprave u skladu sa Zakonom o udrugama.
- (2) Nadzor nad obavljanjem temeljnih zadaća iz članka 5. i javnih ovlasti iz članka 6. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona provodi središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje.
- (3) Upravni nadzor nad obavljanjem javnih ovlasti iz članka 6. stavka 1. podstavka 2. ovoga Zakona provodi Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, a inspekcijski nadzor Državni inspektorat.

VIII. KAZNENE ODREDBE

Članak 21.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj organizator športskih, turističkih i drugih aktivnosti u prirodi i planinskom području i davatelj usluga smještaja ako postupaju protivno odredbi članka 12. ovoga Zakona.

Članak 22.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba iz članka 13. ovoga Zakona koja ugrožava vlastiti život i život, zdravlje i materijalna sredstva drugih osoba te se ne pridržava sigurnosnih upozorenja i uputa Hrvatske gorske službe spašavanja, kao i pravila ponašanja u športsko-turističkim objektima i prostorima, na skijaškim stazama i drugim planinskim i nepristupačnim područjima.

Članak 23.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj koncesionar ili vlasnik žičare ili drugog objekta i sredstva za prijevoz osoba ako postupi protivno odredbi članka 15. ovoga Zakona.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Programe iz članka 6. stavka 1. podstavka 1. i 2., propise iz stavka 2. i 3. ovoga Zakona donijet će čelnik nadležnog središnjeg tijela državne uprave u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 25.

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz članka 4. stavka 2. ovoga Zakona dužna je s Hrvatskom gorskom službom spašavanja u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona sklopiti sporazum kojim će utvrditi postojanje zajedničkog interesa za djelovanje stanice i urediti način i uvjete za njezino financiranje.

Članak 26.

Na sve odnose koji nisu uređeni ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o udrugama.

Članak 27.

Hrvatska gorska služba spašavanja dužna je uskladiti Statut Hrvatske gorske službe spašavanja s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 28.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 351-01/06-01/04

Zagreb, 30. lipnja 2006.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Vladimir Šeks, v. r.